CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Filozofia**
Poziom:	**Poziom rozszerzony**
Formy arkusza:	EFIP-R0-100
Termin egzaminu:	8 maja 2026 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–2)

Wymagania określone w podstawie programowej[1]	
Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. […]	V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. 1. Zdający rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty.

Zasady oceniania

2 pkt – wybór poprawnego zdania wraz z właściwym uzasadnieniem.
1 pkt – wybór właściwego zdania, brak uzasadnienia albo uzasadnienie niepoprawne.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Wybrane zdanie: 4
Przykładowe uzasadnienie: Mówiąc o materii, czyli zbiorze przedmiotów fizycznych**,** Bertrandt Russell używa zastrzeżenia „jeśli takowe istnieją”, co wskazuje, że zawiesza sąd w sprawie ich istnienia. Stawia pytanie: „Czy istnieje coś takiego jak materia?”, ale w przytoczonym fragmencie tekstu nie odpowiada na to pytanie.

Zadanie 2. (0–1)

Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**
III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. […]	V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. 1. Zdający rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty.

Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

NT

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r. poz. 977, z późn. zm., Dz.U z 2014 r. poz. 803, Dz.U. z 2016 r. poz. 895).

Zadanie 3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. […]	V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. 1. Zdający rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty 2. Zdający odróżnia zawarte w tekście informacje od opinii, tezy od hipotez, argumenty od kontrargumentów, przesłanki (założenia) od wniosków.

Zasady oceniania

1 pkt – podanie poprawnej oceny wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Ocena: Nie, wzrokowe dane zmysłowe doświadczane przez różne osoby nie mogą być takie same.
Przykładowe uzasadnienie: W tej samej chwili różne osoby patrzą na określony przedmiot z nieco innych punktów widzenia i nie zobaczą tych samych danych zmysłowych.

Zadanie 4. (0–3)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I. Filozofia starożytna i średniowieczna 3. Problematyka epistemologiczna w filozofii starożytnej. 2) Zdający rekonstruuje argumenty starożytnych sceptyków przeciwko możliwości poznania prawdy (zwłaszcza ze względności postrzeżeń i regresu w dowodzeniu) i kontrargumenty ich przeciwników. II. Filozofia nowożytna. 1. Problematyka epistemologiczna w filozofii XVII i XVIII w. 3) Zdający rekonstruuje i porównuje epistemologiczne stanowiska empirystów, rekonstruuje wspierające je argumenty ([…] empiryzm D. Hume'a i jego sceptyczne konsekwencje).

Zasady oceniania

3 pkt – poprawne wskazanie dwóch przedstawicieli sceptycyzmu ORAZ poprawne podanie tezy przeciwnej do sceptycyzmu.
2 pkt – poprawne wskazanie jednego przedstawiciela sceptycyzmu i poprawne podanie tezy przeciwnej do sceptycyzmu ALBO poprawne wskazanie dwóch przedstawicieli sceptycyzmu.
1 pkt – poprawne wskazanie jednego przedstawiciela sceptycyzmu ALBO poprawne podanie tezy przeciwnej do sceptycyzmu.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Przedstawiciel sceptycyzmu: Sekstus Empiryk, D. Hume
Teza przeciwna do sceptycyzmu: Możliwe jest zdobycie wiedzy.

Zadanie 5. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych. […]	V. Umiejętności w zakresie analizy i interpretacji tekstów filozoficznych. 1. Zdający rekonstruuje zawarte w tekście problemy, tezy i argumenty 2. Zdający odróżnia zawarte w tekście informacje od opinii, tezy od hipotez, argumenty od kontrargumentów, przesłanki (założenia) od wniosków.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie przesłanki ORAZ poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
1 pkt – poprawne uzupełnienie przesłanki.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Przesłanka 2.: Nieprawda, że przedmioty fizyczne mają barwę.
Rozstrzygnięcie: Wnioskowanie o takiej (zrekonstruowanej) postaci nie pojawia się w tekście źródłowym.
Przykładowe uzasadnienie: Russell rozważa kwestię kształtu i kwestię barwy osobno (nie przyjmuje więc przesłanki 1. Nie formułuje także tezy o takiej postaci, która pojawia się w konkluzji przywołanego wnioskowania (że przedmioty fizyczne nie mają kształtu).

Zadanie 6. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	III. Filozofia współczesna. 4) Zdający objaśnia metodę analityczną w filozofii (na przykładach koncepcji Izomorfizmu struktury języka i świata we wczesnej filozofii L. Wittgensteina […]).

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne podanie przedstawiciela oraz dwóch idei jego filozofii.
1 pkt – poprawne podanie przedstawiciela oraz jednej idei jego filozofii.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie
Przedstawiciel: Ludwig Wittgenstein
Idea 1.: Logiczna struktura idealnego języka odwzorowuje strukturę świata (język odwzorowuje rzeczywistość).
Idea 2.: Teza atomizmu logicznego – istnieją atomiczne (atomowe), wzajemnie niezależne stany rzeczy (fakty).

Zadanie 7. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	IV. Umiejętności logiczne. 6. Zdający objaśnia i wykrywa niektóre typy błędów logicznych występujące w rozumowaniach niesformalizowanych, jak: ekwiwokacja, regres w nieskończoność, błędne koło, przesunięcie kategorialne, *non sequitur.*

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie oraz uzasadnieniem.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Rozstrzygnięcie: Nie podpada.
Uzasadnienie: Definicja nazwy „autor” jako osoby piszącej tekst jest za szeroka: nie każda osoba pisząca tekst jest autorem, ale kategoria, czyli „osoba” dobrana jest poprawnie.

Zadanie 8. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I. Filozofia starożytna i średniowieczna. 4. Problematyka etyczna w filozofii starożytnej. 3) Zdający prezentuje i porównuje filozoficzne koncepcje miłości, przyjaźni i rozwoju osobowego ([…] arystotelesowska koncepcja celów i typów przyjaźni). III. Filozofia współczesna. 2. Problematyka filozofii człowieka w myśli XX w. 5) analizuje różne formy więzi międzyludzkich: miłość, przyjaźń

	([…] K. Wojtyła) i porównuje współczesne koncepcje tych więzi z koncepcjami starożytnymi.

Zasady oceniania
2 pkt – wyjaśnienie różnicy oraz trafne rozstrzygnięcie wraz z poprawnym uzasadnieniem.
1 pkt – wyjaśnienie różnicy.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Wyjaśnienie różnicy: Arystoteles uznaje przyjaźń doskonałą za relację między osobami dzielnymi etycznie. Pozostałe postaci przyjaźni – ze względu na korzyść oraz ze względu na przyjemność – nie są przez Stagirytę uznawane za przyjaźń doskonałą (za przyjaźń w ścisłym tego słowa znaczeniu).
Rozstrzygnięcie: Tak
Uzasadnienie: Wojtyła uznaje przyjaźń doskonałą za jedną z postaci miłości. Relacji opartych na korzyści lub przyjemności nie uznaje za formę miłości, ponieważ miłość – zdaniem Wojtyły – wymaga nieinstrumentalnego traktowania osób, który to warunek nie jest spełniony w relacjach opartych na korzyści lub przyjemności.

Zadanie 9. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	II. Filozofia nowożytna. 5. Problematyka nowożytnej filozofii dziejów i filozofii polityki po rewolucji francuskiej. 2) Zdający rekonstruuje i porównuje koncepcje historiozoficzne, rekonstruuje wspierające je argumenty ([…] heglowska filozofia dziejów jako postępu samowiedzy Ducha […]).

Zasady oceniania
1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
B2

Zadanie 10. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I. Filozofia starożytna i średniowieczna. 3. Problematyka epistemologiczna w filozofii starożytnej. 1) Zdający rekonstruuje i porównuje główne stanowiska w sporze o źródła poznania i kryteria prawdy, rekonstruuje wspierające je argumenty ([…] aprioryzm Platona i teoria anamnezy […]).

Zasady oceniania

2 pkt – podanie tezy aprioryzmu ORAZ właściwe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
1 pkt – podanie tezy aprioryzmu.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Teza aprioryzmu: Istnieją sądy, których uzasadnienie nie wymaga odwołania do doświadczenia (Ewentualnie: stanowisko w psychologicznej wersji sporu o źródła poznania, uznające istnienie pojęć (lub sądów) wrodzonych jako stałego poznawczego wyposażenia ludzkiego umysłu.)
Rozstrzygnięcie: Nie
Uzasadnienie: Tatarkiewicz mówi o wrodzonych cechach osobowych, a nie o sądach i sposobach ich uzasadniania.

Zadanie 11. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych.	I. Filozofia starożytna i średniowieczna. 8. Wybrane zagadnienia i kontrowersje filozoficzne w myśli chrześcijańskiego średniowiecza. 2) Zdający prezentuje i porównuje najważniejsze dowody na istnienie Boga ([…] wybrane z pięciu dróg św. Tomasza); rekonstruuje przykładowe argumenty przeciwko nim. 4) Zdający przeprowadza analizę i interpretację co najmniej jednego z następujących tekstów: b) św. Tomasz, *Suma teologii* (fragment).

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne podanie punktu wyjścia ORAZ punktu dojścia.
1 pkt – poprawne podanie punktu wyjścia ALBO punktu dojścia .
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Punkt wyjścia: Wśród rzeczy spostrzeganych żadna nie istnieje w sposób konieczny.
Punkt dojścia (wniosek): Bóg istnieje.

Zadanie 12. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych.	I. Filozofia starożytna i średniowieczna. 8. Wybrane zagadnienia i kontrowersje filozoficzne w myśli chrześcijańskiego średniowiecza. 2) Zdający prezentuje i porównuje najważniejsze dowody na istnienie Boga ([…] wybrane z pięciu dróg św. Tomasza); rekonstruuje przykładowe argumenty przeciwko nim. 4) Zdający przeprowadza analizę i interpretację co najmniej jednego z następujących tekstów: b) św. Tomasz, *Suma teologii* (fragment).

Zasady oceniania
1 pkt – podanie poprawnej tezy oraz rozstrzygnięcia.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Teza sprzeczna z wnioskiem „pięciu dróg”: Bóg nie istnieje.
Rozstrzygnięcie: Nie podziela.

Zadanie 13. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych.	I. Filozofia starożytna i średniowieczna. 7. Wybrane zagadnienia związane z recepcją myśli antycznej. 1) Zdający przedstawia związek filozofii św. Augustyna z platonizmem i neoplatonizmem, prezentując różnice między nimi wynikające z chrześcijańskiego charakteru myśli augustyńskiej (różnica między emanacją a stworzeniem z niczego, różnica między anamnezą i iluminacją, kwestia zła i łaski).

Zasady oceniania
2 pkt – podanie poprawnej koncepcji zła oraz krytyki wnioskowania.
1 pkt – podanie poprawnej koncepcji zła.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Koncepcja zła w filozofii Augustyna: Zło jest brakiem dobra.
Krytyka wnioskowania: Istnienie zła na świecie nie przeczy istnieniu Boga, ponieważ zło w sensie ścisłym jest niebytem – nie zostało stworzone przez Boga. Źródłem zła jest albo człowiek, albo ma ono przyczyny naturalne (zło jako brak dobra w bycie).

Zadanie 14. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych.	I. Filozofia starożytna i średniowieczna. 8. Wybrane zagadnienia i kontrowersje filozoficzne w myśli chrześcijańskiego średniowiecza. 2) Zdający prezentuje i porównuje najważniejsze dowody na istnienie Boga ([…] wybrane z pięciu dróg św. Tomasza); rekonstruuje przykładowe argumenty przeciwko nim. 4) Zdający przeprowadza analizę i interpretację co najmniej jednego z następujących tekstów: b) św. Tomasz, *Suma teologii* (fragment).

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne podanie jednego podobieństwa oraz jednej różnicy.
1 pkt – poprawne podanie jednego podobieństwa ALBO jednej różnicy.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
Podobieństwo: W obu koncepcjach Absolut jest przyczyną świata materialnego.
Różnica: Według św. Tomasza Absolut (Bóg) stworzył świat w niczego (*creatio ex nihilo*) a według Arystotelesa Absolut nie stworzył świata z niczego.

Zadanie 15. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Analiza i interpretacja tekstów filozoficznych.	I. Filozofia starożytna i średniowieczna. 7. Wybrane zagadnienia związane z recepcją myśli antycznej. 3) Zdający przedstawia związek filozofii św. Tomasza z arystotelizmem, prezentując różnice między nimi wynikające z chrześcijańskiego charakteru myśli tomistycznej (problem stworzenia i wieczności świata, rozróżnienie istoty i istnienia, idea powszechnej hierarchiczności bytu, pojęcie prawa naturalnego).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie trzech koncepcji prawdy oraz wskazanie koncepcji podzielanej przez Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Koncepcje prawdy:

- klasyczna
- pragmatyczna
- koherencyjna

Koncepcja podzielana przez Arystotelesa i św. Tomasza z Akwinu: klasyczna

Zadanie 16. (0–25)

II. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń formułuje podstawowe pytania (problemy) oraz tezy filozoficzne, prawidłowo rekonstruuje poznane argumenty; porównuje różne rozwiązania tego samego problemu; jasno prezentuje własne stanowisko w dyskusji, popiera je rzetelną argumentacją oraz przykładami; prawidłowo posługuje się pojęciami filozoficznymi; stosuje argumentację filozoficzną do rozpatrywania problemów życia codziennego i społecznego.

Temat 1.

To, co ludzie nazywali przyjaźnią, jest jedynie potrzebą towarzystwa, wzajemnym uszanowaniem interesów i wymianą usług; jest to handel, w którym miłość własna (egoizm) zawsze spodziewa się coś zyskać.

François de La Rochefoucauld

Czy przyjaźń jest jedynie interesowną relacją interpersonalną? Rozważ problem i uzasadnij swoje stanowisko, odwołując się do poglądów wybranych filozofów.

Temat 2.

Należy zatem zbadać, według którego z dwóch modeli budowniczy świata zbudował go: czy według tego, który jest zawsze tym samym, czy według tego, który jest zrodzony.

Platon

Przedstaw wybraną dualistyczną koncepcję rzeczywistości, a następnie rozstrzygnij, czy koncepcja ta jest przekonująca.

Kryteria oceniania wypracowania z filozofii

<table>
<tr><th colspan="4">Kryterium</th><th colspan="2">Punktacja</th><th>Max. liczba punktów</th></tr>
<tr><td colspan="6"></td><td>25</td></tr>
<tr><td>I Sformułowanie stanowiska</td><td colspan="3">Jasne sformułowanie stanowiska (tezy lub hipotezy), które lokuje się w problematyce pracy.</td><td colspan="2">3</td><td rowspan="3">3</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="3">Stanowisko lokuje się w problematyce pracy, ale jest sformułowane nieprecyzyjnie.</td><td colspan="2">2</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="3">Niejednoznaczny związek między stanowiskiem a problematyką pracy lub brak stanowiska, a jedynie kontekst wskazuje na przekonania zdającego.</td><td colspan="2">1</td></tr>
<tr><td rowspan="4">II Uzasadnienie stanowiska</td><td rowspan="2">a) Adekwatne</td><td colspan="2">Uzasadnienie jest bezpośrednio odniesione do stanowiska (wszystkie argumenty wiążą się ze stanowiskiem i przyjętym sposobem rozwiązania problemu).</td><td>3</td><td rowspan="2">3</td><td rowspan="4">18</td></tr>
<tr><td colspan="2">Luźny związek uzasadnienia ze stanowiskiem – zdający dostarcza argumentów w sprawie drugorzędnych elementów przyjętego rozwiązania problemu.</td><td>1</td></tr>
<tr><td rowspan="3">b) Trafne</td><td colspan="2">Uzasadnienie poprawne zawierające argumenty za przyjętym rozwiązaniem problemu i przeciw przyjętemu rozwiązaniu – kontrargumenty (argumenty zgodne oraz logicznie poprawne za przyjętym rozwiązaniem problemu i przeciw przyjętemu rozwiązaniu).
Odwołania do wiedzy nie zawierają błędów rzeczowych i logicznych.</td><td>4</td><td rowspan="3">4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Uzasadnienie na ogół poprawne zawierające argumenty za przyjętym rozwiązaniem problemu i przeciw przyjętemu rozwiązaniu (poprawne oraz na ogół logiczne). Nieliczne usterki rzeczowe i jeden błąd logiczny.</td><td>3</td></tr>
<tr><td colspan="2">Na ogół poprawne argumenty tylko za przyjętym rozwiązaniem problemu. Nieliczne usterki rzeczowe i jeden błąd logiczny.</td><td>2</td></tr>
</table>

		Argumenty błędne. Rozumowanie zawiera sądy wzajemnie sprzeczne, zawiera rozumowania *non sequitur*. Liczne błędy rzeczowe (w tym rażące) i logiczne.	1		
	c) Pogłębione	Rozbudowana argumentacja i kontrargumentacja. Zdający posługuje się więcej niż 1 argumentem za swoim stanowiskiem i więcej niż 1 argumentem podważającym stanowisko; **rozpatruje problem z więcej niż 1 punktu widzenia).** Argumenty są ważkie (istotne), ich wprowadzenie uzasadnione jest przez zdającego. Swobodne posługiwanie się wiedzą i terminologią filozoficzną.	4	4	
		Argumentacja zrównoważona – zdający posługuje się przynajmniej 1 ważkim argumentem i 1 kontrargumentem. Uzasadnienie argumentacji wystarczające dla zrozumienia stanowiska zdającego. Sporadyczne użycie pojęć filozoficznych.	3		
		Argumentacja wąska – zdający przywołuje jedynie argumenty, a brak kontrargumentów lub odwrotnie. Uzasadnienie argumentacji ogólnikowe. Pojedyncze użycie pojęć filozoficznych lub ich brak.	2		
		Argumentacja wąska –zdający przywołuje jedynie argumenty, a brak kontrargumentów lub odwrotnie. Argumenty lub kontrargumenty nieistotne (drugorzędne). Uzasadnienie powierzchowne (infantylne).	1		
	d) Krytyczne	Uzasadnienie obejmuje analizę krytyczną argumentów i kontrargumentów, zdający rozważa racje przemawiające na rzecz danych argumentów i uzasadnia wprowadzenie kontrargumentów.	4	4	
		Analiza krytyczna obecna, ale w stopniu niewystarczającym, np. bez uzasadnienia kontrargumentacji.	2		
	e) Nawiązania do innych dziedzin kultury	Zdający swobodnie nawiązuje/wykazuje związek między filozofią a innymi dziedzinami kultury (literaturą, sztuką).	3	3	
		Zdający w niewielkim stopniu nawiązuje do innych dziedzin kultury.	2		

III Kompozycja pracy	Poprawna i przejrzysta kompozycja pracy – wyodrębnione i konsekwentnie uporządkowane części pracy niezbędne do jasnego sformułowania i uzasadnienia stanowiska.	2	**2**
	Zaburzenia w kompozycji pracy.	1	
IV Poprawność językowa	Praca napisana językiem komunikatywnym i na ogół poprawnym pod względem składniowym, leksykalnym, frazeologicznym, fleksyjnym, ortograficznym i interpunkcyjnym.	2	**2**
	Praca napisana językiem w większości komunikatywnym. Występują błędy fleksyjne, leksykalne, frazeologiczne, ortograficzne i interpunkcyjne.	1	